

Bollnäs kommun
c/o Kommunstyrelsekontoret
821 80 Bollnäs

Kommuns beslut om lokala ordningsföreskrifter; nu fråga om upphävande

Beslut

Länstyrelsen beslutar att upphäva 13 § i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Bollnäs kommun som beslutats av kommunfullmäktige den 29 maj 2023.

Begäran

Länstyrelsen begär att detta beslut anslås på kommunens anslagstavla enligt bestämmelserna i 8 kap. 9 - 11 §§ kommunallagen (2017:725). Beslutet ska vara anslaget under minst tre veckor.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Bollnäs kommun beslutade den 29 maj 2023, KF § 80, att införa en ny bestämmelse i 13 § i de Allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Bollnäs kommun. Av handlingarna framgår inte vilket datum den aktuella bestämmelsen träder i kraft.

Den nya föreskriften har följande lydelse:

Lustgas (dikväveoxid), får inte innehas på allmän plats samt inom skolområde där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs.

Förbudet i första stycket gäller inte, om lustgasen är avsedd att användas för specifika ändamål som är att anse befogade. Lustgas är första hand avsedd för medicinsk behandling eller vid livsmedelstillverkning eller livsmedelshantering

Beslutet har anmälts till länsstyrelsen den 2 juni 2023.

Motivering till beslutet

Av 3 kap. 8 § ordningslagen framgår att en kommun får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs i hela eller en del av kommunen för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Kommunens föreskrifter kan avse vitt skilda frågor, men föreskriftsrätten är inte utan begränsningar. Ett grundläggande krav är att bestämmelserna behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Föreskrifterna får inte heller lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. I förarbetena till ordningslagen betonas vikten av att kommunerna bara meddelar sådana lokala föreskrifter som verkligen behövs. Alltför långtgående föreskrifter som saknar stöd i allmänhetens rättsmedvetande anses leda till att respekten för bestämmelserna undergrävs (Prop. 1992/93:210 s 142). Av domstolspraxis följer också att lokala ordningsföreskrifter inte får vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde, tidsmässig giltighet eller sakligt innehåll

Av de ingivna handlingarna framgår bland annat följande. Lustgas kan användas som berusningsmedel, främst bland barn och unga och inte sällan tillsammans med alkohol eller andra narkotiska preparat. Detta har vuxit till ett stort problem, då lustgasen är hälsofarlig och även potentiellt livsfarlig. Gasen är även en potent växthusgas. Utöver detta är insamlingen och hanteringen av tomma lustgastuber väldigt kostsam för renhållningsbolaget. Lustgas är inte klassad som berusningsmedel och säljs därför fritt.

Bedömning

Inledningsvis noterar länsstyrelsen att användning av lustgas i berusningssyfte synes ha blivit ett eskalerande samhällsproblem som är angeläget att komma till rätta med. Länsstyrelsen är dock tveksam till om det mest ändamålsenliga sättet att åtgärda problemet är genom att reglera det med lokala ordningsföreskrifter.

Vidare konstaterar länsstyrelsen att det saknas praxis gällande den aktuella frågan. Ledning får därför sökas i praxis som rör andra frågor, men som länsstyrelsen ändå bedömer har relevans även för den nu aktuella bestämmelsen.

Behövs föreskriften för att upprätthålla den allmänna ordningen?

Ett grundläggande krav på ordningsföreskrifter är att dessa är nödvändiga för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Kommunen har inte lämnat några uppgifter som visar på vilket sätt lustgas utgör ett problem i upprätthållandet av den allmänna ordningen. Högsta förvaltningsdomstolen har dock uttalat att en kommun är oförhindrad att besluta olika ordningsföreskrifter avseende sådant som typiskt sett kan innebära störningar. Av detta följer att det inte heller kan krävas av en kommun att den presenterar någon utredning till stöd för att föreskriften behövs (HFD 2018:75). Länsstyrelsen bedömer att bruk av lustgas på offentlig plats är en sådan företeelse som typiskt sett kan

innebära ordningsstörningar, varför det inte finns skäl att upphäva föreskriften på den grunden att utredning saknas.

Den aktuella föreskriften förbjuder dock, med undantag för innehav som kan anses befogat, innehav av lustgas. Länsstyrelsen anser att det är oklart på vilket sätt *innehav* av lustgas kan komma att störa den allmänna ordningen. Enligt länsstyrelsens bedömning synes det snarare vara *bruk* av lustgasen som typiskt sett kan leda till ordningsstörningar. Länsstyrelsen finner därför att det inte kan anses att den aktuella bestämmelsen behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen. Länsstyrelsen bedömer därför att föreskriften strider mot 3 kap. 8 § ordningslagen och att det därmed finns skäl att upphäva föreskriften.

Föreskriftens geografiska omfattning

Förbudet mot innehav av lustgas är avsett att gälla på samtliga allmänna platser samt inom skolområde där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs.

I analogi med vad som gäller för förbud att förtära alkohol finns anledning att ifrågasätta den geografiska omfattningen av förbudet. I praxis gällande alkoholförbud har man ansett att förbud mot alkoholförtäring eller förtäring av alkoholdrycksliknande preparat inte bör meddelas annat än för sådana särskilt angivna platser i en kommun där det finns starka skäl för det. Ett sådant förbud bör sålunda inte omfatta samtliga offentliga platser inom en kommun utan endast de platser där ett sådant förbud är särskilt motiverat från ordningssynpunkt, t.ex. området kring ett torg eller någon annan offentlig plats som är livligt trafikerad (RÅ 1997 ref. 41).

I gällande lokala allmänna ordningsföreskrifter för Bollnäs kommun är det förbudet att förtära alkoholdrycker inom Karlslundsbadet /Karlslundsparken, Bollnäs centrum och samtliga kyrkogårdar i Bollnäs kommun. Länsstyrelsen har förståelse för att kommunen har sett ett behov att utvidga förbudet gällande innehav av lustgas till skolområde där grundskole- eller gymnasieundervisning bedrivs. I ärendet har dock inte presenterats någon utredning eller framkommit något skäl som talar för att det finns anledning att samtliga offentliga platser ska omfattas av förbud mot innehav av lustgas. Föreskriften måste därför anses vara allt för ingripande och även detta är grund för upphävande.

Övrigt

3 kap. 8 § ordningslagen ger kommunerna möjlighet att införa de ytterligare föreskrifter som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. I den nu aktuella bestämmelsen förbjuds innehav på *allmän plats*. I ordningsföreskriften i övrigt talas om *offentlig*

plats. Detta synes närmast vara ett förbiseende av kommunen. Det går inte av handlingarna att utläsa att någon skillnad i sak är avsedd, men den aktuella formuleringen innebär att föreskrifterna blir otydligare för allmänheten.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Med stöd av 3 kap. 8 § ordningslagen (1992:1617) får regeringen, eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Med stöd av 1 § 1 stycket förordning (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen får en kommun meddela föreskrifter enligt 1 kap. 2 § andra stycket samt 3 kap. 8 och 9 §§ och 10 § första stycket andra meningen ordningslagen.

Enligt 3 kap. 12 § ordningslagen gäller att föreskrifter enligt 3 kap. 8-11 §§ ordningslagen inte får angå förhållanden som är reglerade i ordningslagen eller annan författning eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får heller inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Av 3 kap. 13 § ordningslagen framgår att kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva föreskrifter som avses i 1 kap. 2 § andra stycket eller i 3 kap. 8 eller 9 §§ eller 10 § första stycket andra meningen i ordningslagen ska omedelbart anmälas till länsstyrelsen.

Enligt 3 kap. 13 § andra stycket första meningen ska länsstyrelsen upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen.

Av 2 § andra stycket förordning med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala ordningsföreskrifter enligt ordningslagen framgår att om en länsstyrelse har upphävt en kommunal föreskrift enligt 3 kap. 13 § andra stycket ordningslagen, ska länsstyrelsen begära att beslutet anslås på kommunens anslagstavla.

Information

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Caroline Näslund med länsassessor Ann-Charlotte Nyman som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Kopia till:

Bollnäs kommun via e-post (kundcenter@bollnas.se,
bollnas@bollnas.se)

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 4448-2023.